

Tábori és egészségügyi
rendészeti szolgálat.

Ért. 1940. aug. 10. ón 12^h

Tábori és egészségügyi
rendészeti szolgálat.

Általános rész.

Felosztása. A tábori rendészet célja :

A hadrakelt sereg körletében a katonai és polgári rend fenntartása, a kémkedés megakadályozása, merényletek megakadályozása és az ellenséges érzelmű lakosság fékentartása. (Hsz. III. 301.)

Az egészségügyi rendészeti szolgálat célja : A hadműveleti területen úgy emberi, mint állati járványos betegségek megelőzése. (Hsz. III. 306.)

A tábori rendészeti szolgálat vezetése.

Hadműveleti területen : Seregtestek, csoportok parancsnokai és állomásparancsnokságok által.

Hadtápterületen : Hadtápparancsnokságok által.

Egészségügyi rendészet vezetése.

Szakszerű vezetése az egészségügyi (állat-egészségügyi) személyzet feladata. (Hsz. III. 307.)

A tábori és egészségügyi szolgálat kezelésére hivatott közegek.

E feladatra a hadrakelt sereg parancsnokságainak rendelkezésére állanak mint végrehajtó szervek :

1. Hadtest tábori csendőrszakasz,
2. Dandár tábori csendőrök,
3. Csapatcsendőrök,
4. Hadtápszázlólaljak.

Közreműködnek :

1. Térparancsnokságok,
2. Pályaudvarparancsnokságok,
3. Törzscsapatok,
4. Ügyeleti közegek,
5. Országok és készütségek.

Végül az egészségügyi rendészetben az egészségügyi (állateg.) személyzet. (Hsz. III. 302.)

Végrehajtó szervek szervezése.

Minden hadtest parancsnokságnál hadtest tábori csendőr szakasz lesz már Hák. esetén felállítva. Ennek parancsnoka: 1 csendőrtiszt, beosztva 21 tábori csendőr (egyenruházott, ténylegesen szolgáló legénység) és 7 nyomozó csendőr (egyenruhával és polgári ruhával ellátva). Felszerelésük a tábori csendőröké puska, szurony, a nyomozóké pisztoly.

Dandároknál 4 (egyenruházott) tábori csendőr van rendszeresítve, felszerelésük, mint hadtesteknél.

Csapatoknál a csapatcsendőrök honvédelegénységből lesznek kijelölve, őket a csapatok k. tisztje oktatja és irányítja.

Felhasználásuk :

A hadműveleti területnek saját vagy szövetséges országokban levő ama részén, ahol magyar vagy szövetséges ország polgári hatóságai és rendes közbiztonsági szervei működnek, a tábori rendészeti szervek hatásköre csak a hadrakelt sereghez tartozó személyekre terjed ki. (Hsz. III. 302.)

Mínt hogy a tábori rendészeti szolgálat sulya a tábori csendőrségen nyugszik, ezért elsősorban őket kell igénybe venni. Más szerveket csak akkor alkalmazunk, ha erre tábori csendőr rendelkezésre nem áll.

A tábori csendőrség és csapatcsendőrség tagjait eredeti rendeltetésüktől elvonni nem szabad. (Hsz. III. 303.)

A polgári lakossággal szemben tett intézkedések szigora a lakosság megbízhatóságához, magatartásához és a hadviselés érdekeihez igazodjék. Nyugodt vagy éppen barátságos érzelmű lakossággal szemben kiméletlen eljárás éppoly hiba, mint ellenséges érzelmű lakossággal szembeni erélytelenség. (Hsz. III. 304.)

Rendelkezésre álló szolgálati könyvek.

Hadtestparancsnokságoknál és a H. és k. szerveknél van :

1. Államrendészeti zsebkönyv,
2. Kgy. körözüvény. (zöld könyv.)

A hdt. tábori csendőr szakasznál: 1 drb. nyomozókulcs. Dandár tábori csendőrök ezekben ott betekinthetnek.

A tábori rendészetben közreműködő szervek kötelmei és hatásköre.

I. Irányító parancsnokság.

(Hadtestnél a hirszerző vk. tiszt hatásköre.)

Meghatározza :

1. a tábori rendészeti szervek tennivalóit.
2. biztosítja a táb. rendészeti szervek összműködését.
3. Ellenőrzi a szolgálat menetét.

Csak a hdt. pság. intézkehetnek :

1. Katonai és polgári személyeket kötelező általános rend vagy tilalom kiadására.
2. Hadműveleti területen az egyéni és gépjárműforgalom korlátozására.
3. Felhatalmazhatja a tábori rendészeti büntető bírászkodásra a tábori csendőr szakasz parancsnokot.
4. Lakott területeknek polgári lakosság általi kiüresítésére.
5. Tuszok szedésének elrendelésére.
6. Hadisarc vagy előzetes pénzbeli biztosíték kivetésére.
7. Tábori csendőrök létszámának átmeneti megerősítésére.

II. Tábori rendészeti vezető szervek :

Hdt-nél : hdt. táb. csendőr szakasz parancsnok,

dd-oknál : hirszerző vezérkari tiszt.

Kötelessége :

1. Végrehajtó szerveinek állomáshely működési területének és részletfeladatainak kijelölése.
2. Ezek parancsnokait és személyzetét kijelöli.
3. Ezeknek működését ellenőrzi.
4. A hirszerzést megszervezi.
5. Lakosság ellenállását, szabotálást megtöri.
6. Szabadcsapatokat, bandákat leküzdi.
7. Tisztek elleni nyomozást elvégzi.
8. Tábori rendészeti büntető bírászkodást ellátja. Csak a hdt. táb. csendőr szakasz parancsnoka a polg. közigazgatási ügyekben a Btk. S-ai szerint (kihágások).
9. Legénységének szakoktatásáról gondoskodik.
10. Az ellenséges területen működő polgári hatóságok vezetőit és személyzetét kijelöli, azok működését ellenőrzi. (Cső. szakasz pk-a.)

III. Tábori csendőrök (csapatcsendőrök) kötelessége.

Tábori rendészet :

1. Hirszerzés megszervezése.
2. Portyázás (figyelés) által tábori rendészetben közreműködés, kémelhárítás ellátása.
3. Büntetendő cselekmények tetteseinek kinyomozása, feljelentése (átadni az ill. ügyésznek.)

4. körözött egyének elfogása és átadása a legközelebbi katonai ügyésznek.

5. Közlekedésrendészeti szolgálat (de csak külön parancsra).

6. Helységekben
- a.) helyirendészet,
  - b.) tűzrendészet,
  - c.) idegenrendészet,
  - d.) erkölcsrendészet

(idegen kalandornők távoltartása, egyebek orvosi megvizsgálása).

Különleges ügyekben közreműködés :

1. Megelőző kémelhárítás (felirati táblák eltávolítása a csapatok kocsijairól stb.)

2. Idegen katonaszökevények és megszkökött hadifoglyok elfogása és a legközelebbi k. szervnek való átadása.

3. Idegen állambeli katonaszökevények ellenőrzése.

4. Utazgató polgári egyének megfigyelése.

5. Polgári lakosság részére kiadott igazolványok ellenőrzése. (hdm. területen).

6. Fecsegések ellenőrzése és a fecsegők feljelentése.

Anyaggyűjtés : 1. Anyaggyűjtésben való közreműködés.

2. Anyaggyűjtő szervek ellenőrzése.

Katonai vonatkozásban : 1. Harc alatt a csapatok mögött rendet tart, visszamaradottakat előre küldi.

2. Öncsonkitókat kinyomozza és feljenti (elfogja).

3. Jogtalan harácsolás megakadályozása.

4. Csoportosan (vagy egyenként) talált katonai egyéneket ellenőrzi (csak utiokmánnyal mozoghatnak).

5. Tábori rendészeti intézkedések (tilalmak) közhírré tételének foganatosítását ellenőrzi.

6. Kivételesen rendészeti őrséget adhatnak vagy fogolykíséretet szolgáltathatnak.

7. Elrendelt kiürítéseknel közreműködnek.

8. Irodai helyiségeket váratlanul munkaszünetek alatt ellenőrzik.

Szabotázszt a lakosságnál (ellenséges ország) megakadályoznak.

Egészségügyi rendészet : 1. Helységekben egészségügyi személyzet által kiadott rendelkezések végrehajtását ellenőrzi.

2. Egészségügyi (állategészségügyi) szolgálatban közreműködnek.

Utrendészeti : (vonatrendészeti) szolgálatban közreműködnek.

Polgári lakossággal szemben : 1. Ellenséges területen a polgári lakosságot lefegyverzik.

2. A lakosságot megbízhatóság szempontjából ellenőrzi.

3. Lakosság ellen elkövetett visszaéléseket megakadályozzák, elkövetőit elfogják.

4. Polgári lakosság ellenállását megszüntetik.

Propaganda : 1. Ellenséges propaganda meggátlása (Röpcédulák, sajtótermékek terjesztésének megakadályozása által).

2. Szabadságolt legénység csomagjainak átvizsgálása fenti szempontból.

3. Bujtatók kinyomozása.

Őrszolgálatban való kivételes közreműködés.

Az egyes feladatok ellátására tájékoztatót adnak a következő mellékletek.

Mellékletek jegyzéke.

1. sz. mell. : Hírszolgálat megszervezése.
2. sz. " : Táb. csendőrök és csapatcsendőrök közreműködése tábori rendészetnél.
3. sz. " : Táb. és kémelhárító csendőrök közreműködése kémelhárító szolgálatban.
4. sz. " : Anyaggyűjtésben való közreműködés.
5. sz. " : Katonai vonatkozású feladatok.
6. sz. " : Egészségügyi szolgálatban közreműködés.
7. sz. " : Forgalom szabályozása.
8. sz. " : Harácsolásoknál közreműködés.
9. sz. " : Fosztogatás megakadályozása.
10. sz. " : Polgári (ellenséges) lakossággal szemben való eljárás.
11. sz. " : Propaganda (ellenséges) megakadályozása.
12. sz. " : Tábori és csapatcsendőrök fegyverhasználat.

Hírszolgálat megszervezése.

A tábori rendészeti szolgálatot akként szervezzük meg, hogy összes szervei azonnal és mindarról értesüljenek, amit figyelemmel kell kísérniök vagy amelynek következtében működniök kell. (Hsz. III. 301.)

A tábori rendészeti szolgálatot a seregtes-teknél és csapatoknál tábori csendőr (csapatcsendőr) tisztek vezetik. (Hsz. III. 302.)

Terület elosztása.

Egy meghatározott területen az ellenőrzést csak úgy lehet eredményesen gyakorolni, ha azt hézagmentesen le tudjuk zárni. Ezért hadtesten belül minden csapat részére egy területrészt kell kijelölni, amelyen a csapatcsendőrök (tábori csendőrök) megszervezik a saját hírszolgálatukat és egyúttal ott a tábori rendészetet is végzik. Ezen csapatok csapatcsendőrei a szomszédos részek csapatcsendőreivel területük határait illetőleg előre megegyeznek.

Ilyen beosztás mellett ellenőrizetlen terület nem maradhat.

B. egyének beszerzése.

Minden csapatnak kijelölt területén a tábori csendőrök (csapatcsendőrök) a megbízható, hazafias polgári lakosságot feljegyzik. Majd kisebb feladatok elvégzésére felkérlik. Ezen feladatokat már előre ki kell dolgozni. Ha az illető pontosan végezte feladatát, meg kell dicsérni s ezt az embert most már komoly megfigyelé-

sek stb. végzésére is felhasználhatjuk. Ha ezen kipróbálási feladatot nem vagy csak rosszul végezte volna el, ezen egyén szolgáltatairól le kell mondanunk.

B. egyének kioktatása.

Azt a B. egyént, akit fenti módszerrel kipróbáltunk és beszerveztünk, mindenkor ki kell oktatni, hogy mire kell figyelmének kiterjedni, mert ezek az emberek, nem csendőrök vagy kiképzett egyének és magától nem jön rá, hogy mit akarunk általa megállapítani.

B. egyének időnkénti értesítése.

A hadtestnél nyilvántartás van fellektetve azokról az egyénekről, akik kémgyanussá tették magukat. Ezek személyleírását időnként ki kell adni az egyes alárendelt csapatok K. tisztjeinek. A K. tisztek oktassák ki a tábort, illetve csapatcsendőreiket, ezek pedig a megbízott B. egyéneket, hogy ha hasonló egyén feltűnését észlelnék, akkor a B. egyének a csapatcsendőrt, ez a K. tisztjét s így tovább a Hadtest I. b. osztályát haladéktalanul (távbeszélőn) értesítsék.

Parancsnokságok összműködése.

Csak szoros együttműködés árán lehet a K. szolgálatot ellátni. Ezért a csapatcsendőrök stb. minden rendkívülinek látszó eseményt jelentsenek előjáró K. tisztjüknek s így tovább.

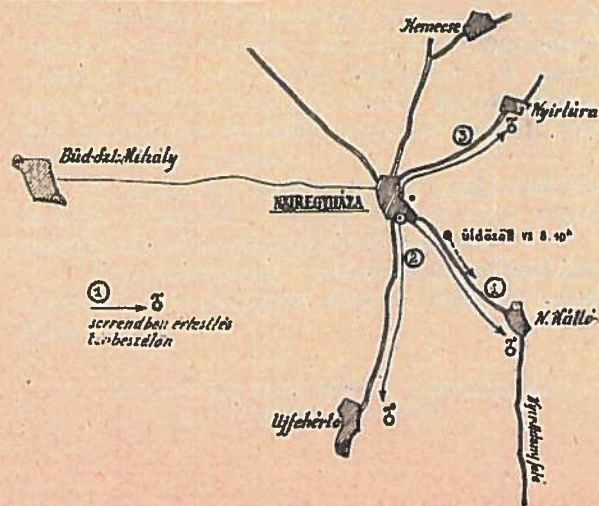
Üldözés megszervezése.

Gyakorlat azt mutatja, hogy minden rendkívüli eseményre el kell készülni. Így el kell

készülnünk arra is, hogy menekülő ellenséges hirszerző egyént kell ártalmatlanná tenni. E célból az alábbi üldözési vázlatot előre fel kell fektetni. Ezen üldözési vázlatban az egyes utvonalakon fel kell tüntetni az ott állomásozó parancsnokság távbeszélő hívószámát.

Ha tehát egy ellenséges hirszerző egyén hatáskörünkből kivonta magát és valamelyik irányba menekül a tábort csendőr (csapatcsendőr) azonnal hívja fel a menekülés irányába eső parancsnokságokat, hogy a menekülőt ott tartóztassák fel. Elv legyen az, hogy inkább több parancsnokságot hívjunk fel, mert megtörténhetik az, hogy a menekülő másik irányba vált át. Ezen telefon értesítés megtétele után az üldözést mi is folytassuk.

A menekülőről mindenkor pontos személyleírást kell adnunk.

Tábori rendészeti ügyek.

1. Rendfenntartás a parancsnokságok közelében, a gyűjtő és irányító állomásokon.

2. Katonai vasuti hatóságok támogatása. (pl. igazoltatás, polg. utazók ellenőrzése stb.)

3. Nyilvános helyek, katonai táborok, telepek és összeköttetési vonalak ellenőrzése.

4. Országutakon és más utakon való közlekedés folyamatban tartása és ellenőrzése.

(Torlódásoknak, utakon való szabályellenes megállásoknak és az utak elállásának megakadályozása, stb.)

5. A parancsnokságok épületétől (főleg eligazítások idején) az oda nem illetékeseknek távoltartása.

6. Katonai személyek személy és név szerinti ismerete. Ugyancsak azoknak a polgári egyéneknek ismerete, akiknek a katonai parancsnokságoknál meg lehet fordulniok. A parancsnokságok közelében cél nélkül tartózkodókat le kell igazoltatni és kellő igazolás hiánya esetén a K. tiszthez kísérni.

7. Szolgálat közben, ha erre parancsot nem is kap, nemcsak a saját, hanem más parancsnokságokat is szemmel kell tartani.

Parancsnokság épületeinek ellenőrzésére felállított csendőr járőr részére kiállított utasítás másolata :

(ide minden pság. csatolja a megfelelően kidolgozott utasítását)

Kémelhárító szolgálatban való közreműködés.

Tábori csendőrök (csapatcsendőrök) legfontosabb feladata mindenkor:

1. Megelőző kémelhárítás (hadrendi számozást feltüntető felirati táblák eltávolítása a csapatok vonatáról és körletéből.)

2. Hírszerzés az ellenségről (átszökő ellenséges katonák és polgári egyének kikérdezése és pság-ának való átadása).

3. Elg. hírszerzés megakadályozása. Kémek háboru idején arra törekednek, hogy katonai, ipari, gazdasági helyzetünket és a nép hangulatát kifürkésszék. Számolnunk kell azzal, hogy propagandával és szabotázs cselekedetekkel az állam hadviselő erejének megbénítására törekednek. (Hsz. III. 312.) A kémelhárító szolgálatban a tábori csendőr és csapatcsendőr is részt vesz. Nyomozó szolgálatra a táb. csendőrt kell igénybe venni. (Hsz. III. 313.) Lényegtelen nyomozást kerülni kell!

Ezért a vezérkari főnök (segédtsízt) a kémelhárító (csapatcsendőr) tiszttel ismerteti:

- a.) a hadműveleti (harcászati) helyzetet,
- b.) a következő időszakra vagy következő napra tervezett hadműveletet,
- c.) azt a területet, ahová a hadműveleti helyzetnek megfelelően a kémelhárítás sulyát kell helyezni,
- d.) azokat az intézkedéseket, melyeknek titokban tartása, így tehát védelme különösen fontos. (Hsz. III. 314.)

A kémelhárító szervek feladata:

A parancsnokságok belső biztosítása, működési területen bizalmi hálózat megteremtése. az alakulatok belső biztosításának és bizalmi hálózatának ellenőrzése,

a kémelhárító szervek ellenőrzése, nyilvántartása és állandó oktatása,

az ellenséges hírszerzés szervezetének, személyeinek, működési módjának megismerése, működésének meggátlása, a propaganda és szabotázs elhárításának irányítása, a tervezett hadműveletek titokbantartásához szükséges kémelhárító rendszabályok megállapítása, végrehajtása és ellenőrzése,

propaganda kifejtése a hadrakelt seregben:

a hadrakelt sereg kötelékébe tartozó személyek eltávozásának és szabadságolásának szabályozásánál közreműködés kémelhárító szempontból, szökések megakadályozása,

a működési terület általános kémelhárító szolgálatának megszervezése,

idegen katonai bizottságok, attachék mozgásának korlátozása, megfigyelése,

hadifoglyok elszigetelése, szökésük meggátlása. (Hsz. III. 315.)

Táb. csendőrök feladatai lehetnek:

a.) Személyirányító állomásokon a fecsegést megakadályozzák és ezáltal a kémkedést meggátolják. Az átutazó honvédektől a káros elemeket távol kell tartani.

b.) Korcsmákat stb. ellenőrzik K. szempontból, figyelemmel kell lenni itt, hogy

korcsmákban a honvédek társaságában ki tartózkodik, miről beszélgetnek? Gyanusak személyazonosságát azonnal meg kell állapítani (polgári egyéneket a közrendészeti szervek útján, de csak békeviszonyok között).

c.) Gyárépületeknél, köz- és magánépületeknél, köz- vagy magánraktáraknál gyanus egyénekkal hasonlóan járnak el, mint a korcsmákban.

d) Katonai táborokban stb. idegen polgári vagy katonai személyeket leigazoltatják, a legkisebb gyanu esetén a legközelebbi K. tiszthez kísérik.

(Polgári egyént csak a parancsnokság által kiadott igazolvány igazolhatja).

e.) Találkahelyeket K. szempontból ellenőrzik (hadműveleti területen erkölcsrendészeti szempontból is)

f. Hiradó berendezéseket ellenőrzik.

Csapatcsendőrök feladatai lehetnek:

Menetek alatt: a.) Menetelő oszlopok, vonatok, gépek stb. lefényképezésének megakadályozása.

b.) Menetelő oszlopok körül ólálkodó gyanus egyének letartóztatása és a K. tisztnak való átadása.

Elhelyezésben (pihenőnél):

a.) Idegen polgári és katonai személyek igazoltatása, szükség esetén a K. tisztnak való átadása.

b.) Ha az állomásparancsnokság elrendelné,

a lakosságnak külön engedély-jeggyel való közlekedésének ellenőrzése.

c.) Helységek lezárása esetén az oda be-, illetve kilépés meggátolása.

d.) Elhelyezéseknél a felirati táblák eltávolítása, amelyekből a csapattesteket meg lehet tudni.

e.) A parancsnokságok irodahelyiségeinek munkaszünetben való gyakori ellenőrzése.

f.) Gyümölcscsel, cukorral való házalás meggátolása (laktanyák, elhelyezések körletében). Utcán ellenőrzik, hogy jogos-e az árusítás és nem-e idegen.

g.) Vándorelőadók távoltartása. Semmiféle parancsnokság erre engedélyt nem adhat, ezért az ily engedéllyel érkezőket a K. tisztnek kell átadni.

h.) Katonák látogatóinak ellenőrzése. Legénység katonai vonatkozású beszélgetést családtagokkal se folytasson.

i.) Korcsmáknak állandó ellenőrzése. A legénység csak a parancsnokság által megjelölt korcsmákat látogathatja. Ezeket a korcsmárosokat be kell szervezni, hogy azonnal jelentsék a K. szervnek ha a katonákkal ismeretlen egyén beszélget.

j.) Fényképezési tilalom ellenőrzése, fényképező üzemek ellenőrzése, fényképező esetleges letartóztatása és K. tisztnek való átadása.

k.) Postaállomások, pályaudvarok stb. ellenőrzése, az utasok magatartásának megfigyelése.

l.) Csapat végleges eltávovása után a parancsnoksági épületek átkutatása, hogy bizal-

mas tárgyú parancsok, jelentések stb. nem maradtak-e vissza. Ha ilyen helyeken (és parancsnokok lakásain) tetten érnek olyan egyéneket, akik ily papírok után kutatnak, azonnal át kell adni a legközelebbi K. tisztnek.

m.) Rejtett rádióadóállomások felkutatása.

Saját hirszerzőink védelme.

Olyan egyéneket, akik igazolják, hogy saját hirszerzőink, részesítsük oltalomban. Ellenség felől jövő hirszerzőt fedezettel, bekötött szemmel kell oda kísérni, ahová kívánják, olyan területen, amelyen csapataink és parancsnokságaink vannak. Még saját hirszerzőink előtt is hallgatni kell, mert nem lehet tudni, nem kémkedik-e az ellenség részére is (kétkulacsos kém).

Ellenséges kémek módszere.

1. Kémnek még a legjelentéktelenebbnek látszó adat is értékes.

2. Kémek hamis hírek terjesztésével is nyugtalanságot igyekeznek kelteni.

3. Kémek a vezető ellen izgatnak.

4. Megrongálják a vasutakat, táviró és távbeszélő berendezéseket, katonai raktárakat stb.

5. Kémek alkalmazkodnak a mindenkori helyzethez, tehát katonai egyenruhát, áruházt stb. öltenek.

6. Kémek másoktól szerzett behívójeggyel még katonai szolgálatra is bevonulnak.

7. Honvédek bizalmába igyekeznek férkőzni. Ezt sokszor korcsmákban boros pohár mellett; borital fizetésével érik el.

8. Saját tiszti ruhát is felölthetnek.
9. Ismeretlen ember mindenkor kémgyanus.
10. Kémek gyakran magas állásu urakra hivatkozva jutnak be. Sokszor erőszakos és biztos fellépéssel érnek el eredményt.
11. Kémkedés nők útján Csinos nők, akik feltűnően keresik a honvédek barátságát, mindenkor gyanusák. Kutatni kell az előéletük után.
12. Csüggeteg kishitű szavak hangoztatása mindenkor gyanus. Azonnal jelenteni kell.
13. Helységeken éjszaka járkáló egyének, gyanusak.
14. Helységeken, parasztházakban éjszaka világító lámpa gyanus. Igazoltatni kell a tulajdonost.

Kémek hogyan továbbítják hireiket.

Ez lehetséges szóban, írásban, a kémnél magánál, postán repülőgépen stb. A kémjelentések különböző rejtett helyeken lehetnek. Így dupla fedelű bőröndökben, kifurrott botokban, szipkában, odvas fogban, cigarettatárcában stb. Ezért a kutatásokat mindig a legnagyobb alaposággal kell végezni.

A kémkedés leghatásosabb módja a híryanagnak, (iratoknak, gépeknek, fegyvereknek, épületeknek stb.) fényképen való rögzítése. A fényképező gépek elvétele tehát igen gyakran értékes bizonyítékot fog szolgáltatni. A fényképezőgépet azonban hirtelen elhatározással kell elvenni, mert elég egy gombnyomás, hogy a negatívokat tönkre tegye a fényképezés.

Anyaggyűjtésben való közreműködés.

Az anyag (élelmi, hadianyag stb.) közpon-tias összehordása céljából :

csapatanyaggyűjtőhelyek vannak kijelöl-ve. Ezek — I. c. l — szalmaköteggel és táblákkal vannak megjelölve.

Az itt összegyűjtött anyagra őrségek ügyel-nek. Csapatcsendőr csak akkor ügyel fel. ha más őrség hiányában magasabb hadiérdek ki-vánja az őrzést.

Ilyen ügyben a csapatcsendőr a csapattest-parancsnokság segédtisztjéhez forduljon.

A lakósnál hadianyag felkutatására a táb. csndőr házkutatást tarthat. Ilyenkor két köz-ségi megbízható ember legyen jelen.

Ha a táb. vagy csapatcsendőr menetelés vagy portyázás közben hadianyagot talál, azt katonákkal gyűjtse össze. küldje az „anyag-gyűjtőhelyre” és az eredményt az anyaggyűjtő tisztnak jelentse.

A csapatoktól üresen visszamennő jár-művek rendes körülmények között kötelesek hátraszállítani a lőszerhulladékot, hasznavehe-tetlen fegyvereket, tűzéri anyagot, azok cso-magoló eszközeit, gondosan beszórt nyers ál-latbőröket, vágatási mellékterményeket, haszna-vehetetlen ruházatot, felszerelést, takarókat, elő-talált és megrongált távbeszélő felszerelést és minden más gyűjtött alkatrészt, hadianyagot, va-lamint élelmiszert.

A táb. és csapatcsendőrnek tehát kötelessége és joga a kocsisokat ezen kölelességre fel-szólítani és őket erre kényszeríteni. Az ellen-szegülő kocsisokat, gépjárművezetőket fel kell jelenteni az anyaggyűjtő tisztnek.

Katonai vonatkozású feladatok.

A táb. és csapatcsendőrök nemcsak az általános rendre ügyelnek fel, hanem a fegyvelem fenntartásában is közreműködnek.

Minden menetelésnek vannak visszamaradói, akik fáradtság tettetésével akarnak lemaradni a csapattól. Ezeket a visszamaradókat a csapatcsendőr tereli vissza csapatjához. Személyirányításban közreműködnek, hogy a hadműveleti területen a szállítmányok és egyes személyek oda jussanak, ahova irányítva vannak. Ezáltal a maradozók bujkálását megakadályozzák. Elv az, hogy hadműveleti területen katonai egyének és szállítmányok szabályszerűen kiállított menetokmányokkal közlekedhetnek.

Menetközben és harc alatt, főleg pedig vesztett csaták után igen sokan lemaradnak csapatjuktól menetképtelenség, gyávaság, akaraterő hiánya miatt vagy haszonszerzésből. Ezeknek összegyűjtése végelt a csapatcsendőrök mindég a csapat végén menetelnek.

Más csapattól megszökött egyéneket a tábori csendőrnek adja át.

Valóban beteg lemaradottakat a segélyhelyre küldjék.

Az egyéb lemaradózókat, ha a csapathoz bevonultatni már nem tudnék, a legközelebbi állomásparancsnokságnak adják át.

Vesztett csaták után rendszerint pánik

keletkezik. Erélyes fellépéssel a pánik megakadályozható. Ezért a táb. és csapatcsendőr kérlelhetetlen eréllyel és határozottsággal lépjen fel.

Egészségügyi szolgálat.

E szolgálat feladata a hadrakelt sereg körletében a járványos megbetegedések megelőzése. (Hsz. 306.)

E szolgálat gondos ellátása minden katonának elsőrendű kötelessége. (Hsz. 307.)

A tábori csendőr és csapatcsendőr tehát elsősorban hivatott arra, hogy az egészségügyi személyzet által a járványok megelőzésére kiadott rendelkezések betartását kierőszakolja.

Egészségügyi rendészeti szolgálat feladatai.

1. Az elhelyezési körletek megvizsgálása egészségügyi szempontból és azok tisztántartása.
2. Jó ivóvíz biztosítása; rossz ivóvizet tartalmazó kutak lezárása és megjelölése. Étel és italneműek ellenőrzése.
3. Emberi és állati hullák mielőbbi eltávolítása.
4. Fertőző betegek elkülönítése.
5. Hadifoglyok orvoshoz való előállítására egészségügyi ellenőrzés végett.
6. Polgári lakosság orvosi ellenőrzésre való elővezetése.

A felsorolt feladatok végrehajtásában a csapatcsendőrök az egészségügyi személyzetet támogatják. (Hsz. III. 308.)

Állategészségügyi szolgálat szabályai.

1. Fertőzőgyanus lovakat (vagy gázmergezett) lovakat az alakulatoktól el kell távolítani.
2. A polgári lakosság lovait figyelemmel kíséri, gyanus esetén az állategészségügyi személyzetet figyelmezteti. (Hsz. III. 309.)
3. Az egészségügyi rendészeti szolgálat ügyében kiadott intézkedések végrehajtásának ellenőrzése az egészségügyi személyzeten kívül a tábori rendészeti közegek kötelessége. Az intézkedések ellenőrzése végett a tábori csendőrök a vezető orvosokkal (állatorvos) tartson állandó összeköttetést.

Amennyiben ilyen téren a tábori csendőrök mulasztást tapasztalnak, az illetékes vezető orvost azonnal értesítsék.

A tábori csendőrök az egészségügyi rendszabályok megtartásának ellenőrzése végett a katonai elhelyezés — szükség esetén a magánlakások — megvizsgálására is jogosultak. (Hsz. III. 310.)

Általános intézkedések.

1. Az elhelyezési körleteket tartassa tisztán.
2. A jó ivóvizű kutakat jelöljék meg. Ha szükségesnek látszik melléje órséget is kell állítani. A kutakat egyes csapatrészeknek utaltassuk ki. Jelöljük meg a folyóvizeknél az ivó, külön a mosásra, fürdésre szolgáló helyeket.
3. Vágó állatokat lehetőleg folyó víz mellett vágassuk le. (Ha nincs vágóhid.)
4. Árnyékszékeket mésszel gyakorta fertőt-

lenítessük. Az árnyékszékek a kutaktól távol legyenek kijelölve.

5. Élelmiszer hulladékot naponta ásassuk el, esetleg fertőtlenítessük. (Mésszel.)

6. Járványok által fertőzött lakott területeket kerüljünk el, oda csapatot se engedjünk be. Ha ilyent a csapatcsendőr megtud, azonnal jelentse az alosztály parancsnoknak. (Órség kiállítás.)

Ha a tábori csendőr és csapatcsendőr bármilyen egészségügyi intézkedés megtételét szükségesnek látná, forduljon az illetékes csapattest vezető orvosához.

Forgalmi szabályok.

A tábori csapat csendőr egyik fontos feladatása, hogy az utakon (vasutakon) a forgalom zavartalanságát biztosítsa.

Tudnia kell tehát, hogy:

1. menetoszlopoknak általában egységesen az ut menetelésre és rejtőzésre legalkalmasabb részén kell menetelniök.

2. Ha az ut mindkét oldalán megosztva menetelünk, a járművek egységesen az utnak kedvezőbb oldalán maradjanak. Ha itt fák vannak, ez egyszersmind oly oszlopoknál, amelyekben kevés a jármű, jó eszköz a repülőkhöz elleni védekezésre is.

3. Menetközben az ut egyik oldalát, vagy közepét okvetlenül szabadon kell hagyni, hogy a lovasok, kerékpárosok és gépkocsik akadálytalanul közlekedhessenek.

4. Lovasoknak, gépkocsiknak és kerékpárosoknak oknélkül túl nagy sebességgel sohasem szabad menetelő csapat mellett elhaladniok.

5. Menetközben egyetlen járművet sem szabad önhatalmulag megállítani, vagy a sorból kivonni, mások elé hajtani. Kivételt képeznek a hírvivő közegek, légvédelmi és műszaki csapat járművei.

6. Ha az oszlopok találkoznak, egymásnak balra térjenek ki. Ha kitérni nem lehet, a visszafelé menetelők az előre haladóknak, a vonatok a csapatoknak adnak elsőbbséget.

7. Utkeresztezéseket pihenésre felhasználni nem szabad.

8. Ha egy utkeresztezésnél két oszlopnak kell áthaladnia, akkor felváltva oszt. vagy aloszt-onként engedjék át tömör alakzatban, gyorsított ütemben a csapatokat.

9. Megállásoknál, ha a mellettrepre ki lehet térni, akkor az utat szabadon kell hagyni.

10. Menetképtelen öregeket, járművet, lovakat és máhás állatokat a menet zavarása nélkül a leggyorsabban ismét menetképesé kell tenni és a legközelebbi megállásnál beosztásukba be kell vonultatni.

Menetelő vonatnál szabályok.

1. A vonatnál senki nem tartózkodhat, aki nem oda tartozik.

2. Vonatnál menetelő legénységnek nem szabad megengedni, hogy lőfegyverét és lőszerét a kocsira rakja.

3. A hajtólegénységnek, különösen ellenséges veszély idején, az oszlopnál kell maradnia. Azt a hajtókatonát vagy polgári fuvarost, aki beosztását azzal a szándékkal hagyja el, hogy megszökjék vagy aki lova hámistrangját önhatalmulag elvágja és a tiltó figyelmeztetésnek nem engedelmeskedik, a vonatnál tartózkodó tisztt felkoncoltathatja.

4. Visszamenő járművek az összegyűjtött hadianyagot kötelesek elszállítani.

Ha a tábori és csapatcsendőr az észlelt rendellenességeket megszüntetni nem tudja, az

érdekelt csapat vagy vonatrész parancsnokának tegyen jelentést, kinek mint karhatalom rendelkezésre álljon. Nagyobb rendellenességet, ha azt a csapat vagy vonat parancsnoka nem akarja megszüntetni, (ha azok a katonai érdekeket sértik) jelentse előjáró parancsnokának.

Harácsolásoknál közreműködés.

Az élelembeszerezést úgy a csapat, mint az élelmező oszlopok harácsolás útján vagy zsákmányolt készletekből is végezhetik.

Harácsolás útján az élelmet csak ellenséges országban és csak a legközelebbi saját szükséglet fedezésére szabad beszerezni.

Írásbeli engedélyt a harácsolásra szükség esetén a zlj. parancsnokság adhat. A parancsban meg kell jelölni a harácsolás helyét és terjedelmét.

A harácsolást a közigazgatási hatóság (községi előljáróság) végzi saját közegeivel.

A táb. és csapatcsendőr a harácsolás jogos voltát állapítsa meg és kellő igazolás híján annak további folytatását tiltsa meg, a kísérletezők neveit jelentse be, ellenkezés esetén őket tartóztassa le.

Ha olyat észlel, hogy honvédek élélmiszereket dobálnak el vagy az el nem fogyasztott élelmiszert bepiszkitják vagy megsemmisítik, azt akadályozza meg. (Honvéd illetékes csapat-testét állapítsa meg, azt oda jelentse).

Fosztogatások megakadályozása.

A gyűjtött vagy talált anyagok fosztogatóit vagy rosszindulatu rongálóit haditörvényszék elé kell állítani. Aki az ellenség által visszahagyott raktárakat fosztogatja, szintén haditörvényszék elé kell állítani.

Elhagyott csatamezőn meg kell akadályozni a sebesültek és halottak kifosztását. Lásd! VII. hadicikk. Ha a csendőrök katonai és polgári egyéneket ilyenén tettenérnek, őket le kell tartóztatni. Ez a tilalom vonatkozik az ellenség halottaira és sebesültjeire is. Éjjeli fosztogató csöcseléket a helyszínen fel kell koncolni.

Saját és ellenséges elesettektől a katonai irományokat el kell venni. Ezeket a saját halottainktól kémelhárítási, ellenséges halottaktól pedig hirszerzési célból kell az illetékes K. szervnek beszolgáltatni.

Polgári (ellenséges) lakossággal való eljárás.

Hadrakelt sereghez nem tartozó polgári egyének a csapatkörletekbe nem léphetnek be. Akik ide beléphetnek, azok részére az előljáró magasabb parancsnok (törzscsapatparancsnok) igazolványt állít ki.

A csapatkörletekbe való egyszeri belépésre a tábor parancsnok adhat engedélyt.

Ellenséges területen a lakosság csoportosulását, különösen a parancsnokságok és elhelyezések közelében minden körülmények között meg kell akadályozni.

A lakosság magatartására kiadott intézkedéseket a tábori és csapatcsendőr ellenőrzi. Ezeket a tábor (állomás) parancsnok mindenkor írásban adja ki.

A házaknak és polgári magántulajdonnak megrongálását meg kell akadályozni.

Ellenséges érzelmű polgári lakosságot le kell fegyverezni. E célból azonnal a helységbe való bevonulás után razziát kell tartani. Házkutatásokat mindég a környék legnagyobb foku ellenőrzése mellett kell megtartani, nehogy gyanus egyének megszökhessenek (terület lezárás).

Egyébként a polgári lakosságot meg kell óvni a katonák által elkövetendő visszaélésektől. A harácsoló vagy tolvaj katonát haditörvényszék elé kell állítani.

Polgári lakosságból alakult bandákat le kell küzdeni, fegyverrel a kézben talált bandatagokat fel kell koncolni.

Ellenséges propaganda megakadályozása.

A hadrakelt sereg körletében mindennemű sajtótevékenységet be kell szüntetni. Ujságok, időszaki folyóiratok és egyéb sajtótermékek elő nem állithatók. Kivételt képez a fővezérség által kiadott sajtótermék.

A tiltott sajtótermékek kivétel nélkül minden esetben az ellenséges propaganda eszközei. Ugyancsak az ellenséges propaganda érdekeit szolgálja a rémhirterjesztés.

A tábori és csapatcsendőrnek tehát kötelessége, hogy a bárkinél talált tiltott sajtóterméket lefoglalja, beszolgáltatassa, a rémhirterjesztőket pedig — akár polgári, akár katonai egyének — feljelentsé.

A rádió is alkalmas a propagandára. Ezért a hadműveleti területen rádióval ellenséges országok rádió állomásainak műsorát vagy külföldiek rádióleadó szerkezeteinek morse jeleit fogni nem szabad. Fel kell kutatni a rádió készülékeket és csak azoknak a működését lehet megengedni, akik erre a seregtest parancsnokságtól külön engedélyt kaptak. A többi rádió készüléket be kell hordatni az állomásparancsnoksághoz.

Tábori és csapatcsendőrök fegyverhasználatára.

A tábori csendőr (csapatcsendőr) őrszolgálatban álló egyén. (Hsz. II. R. 206/c.)

A tábori csendőr háboru esetén ép olyan fegyverhasználatra jogosult, mint békeidején, (Sz. ut. 330.) mert tényleges állományu csendőr.

Csapatcsendőr (honvéd egyén) fegyverhasználati joga a Szolgálati Szabályzatban van szabályozva az alábbiakban :

Fegyverhasználat.

Az őrségek, őrk, körjáratok, járőrök, kapuügyeletesek, fogolyőrségek, állami javakat kísérő osztagok, fogolykiséretet vagy járőrszolgálatokat végző csapatcsendőrök fegyverhasználatra vannak jogosítva azzal szemben, aki

az őrséget stb. előrebocsájtott figyelmeztetés után is durván sértegeti,

vagy tettelesen bántalmazza,

avagy veszélyes támadással fenyegeti,

feltéve, hogy az illetőt az adott viszonyok között nem lehet elfogni. (Szolg. Sz. I. 457.)

Az őrségek stb., tehát őrszolgálatban álló fogolykiséretet vagy járőrszolgálatukat végző csapatcsendőrök fegyverüket használni kötelesek :

a.) azzal szemben, akit mint veszedelmes gonosztevőt elfogtak vagy akit szigorú őrizet végett átadtak nekik, ha az illető — erőszakos

ellenszegülés nélkül is — a fenyegető rákiáltás ellenére elszökik.

b.) Ha a tettenért gonosztevőnek vagy valamely gonosztett alapos gyanújával terhelt egyénnek fegyvere van és előzetes felszólításra magát nem adja meg önként vagy esetleg védett helyzetéből előjönni vonakodik, avagy szökést kísérel meg.

c.) Ha ellenséges viszonyok, avagy rendkívüli körülmények között valamely gyanussá vált egyén rákiáltás után kielégítő válasz nélkül szökni próbál, feltéve, ha az a.), b.) és a jelen alpont alatt említett egyének feltartóztatására vagy elfogására nincs más mód. (Szolg. Sz. I. 458.)

Rendes viszonyok között a lőfegyvert csak akkor szabad használni, ha a célt szuronnyal (karddal) nem lehet elérni és ha a lövés nem veszélyezteti ártatlanok életét.

A fegyverhasználat csak addig jogosult, míg célját el nem érte, a fegyvert tehát nem szabad megtorlásként alkalmazni.

A jogtalan fegyverhasználat éppúgy büntetéssel jár, mint a kötelees fegyverhasználat elmulasztása.

A fegyverhasználat folytán megsérült egyént azonnal első segélyben és a lehető legsürgősebben orvosi segélyben kell részesíteni.

A hadifoglyok, kémek és hadikövetek elleni fegyverhasználatra nézve a vonatkozó fejezetek adnak utasítást. (Szolg. Sz. I. 459., 460., 461., 462.)

